

“No ens podem adormir”

Al conseller de Treball i Indústria de la Generalitat de Catalunya, Josep Maria Rañé, li ha tocat un inici de mandat amb deslocalitzacions per gestionar, però el seu Departament és molt més. Per això parlem amb ell d'indústria i treball, de multinacionals i pimes, però també de recerca, aeronàutica i biomedicina, l'Euram, energia, sindicats petits i grans... fins i tot de la possibilitat de tenir un grup català de telecomunicacions.

Un dels temes que més feina li ha dut en aquests cinc mesos de govern són les deslocalitzacions. Són inevitables, i especialment, en l'automoció?

—En termes generals, les deslocalitzacions, enteses amb la idea que hi ha un seguit de trams de l'activitat que són difícils de retenir a Catalunya perquè hem pujat el nivell salarial i el producte no té prou valor afegit o el mercat al qual vol suministrar està molt lluny de Catalunya, en aquestes condicions, hi ha una part de l'activitat de la cadena de producció que possiblement fa impossible o molt difícil d'evitar-les. Hi ha empreses, poques, que, tot i guanyar, decideixen deslocalitzar-se. I, el que els exigim és que n'assumeixin la responsabilitat, en gestionin correctament la sortida i ajudin a la recol·locació. A Catalunya estem així perquè hem evolucionat d'una economia dels anys vuitanta, en què l'únic que podíem oferir era mà d'obra barata i una mica qualificada, i un teixit industrial que se'ns queia a cabassos, perquè no estava ajustat a la competència ni era obert. Tenim els problemes d'una economia que ha tingut èxit, però que ha esgotat el seu cicle, i que, o canvia, o tot el que se n'ha anat cap endavant pot tornar enrere.

—Segons el prestigiós anuari de l'IMD (Institut Internacional per al Desenvolupament Empresarial) de Lausana, Catalunya està en el lloc vint-i-set de competitivitat, per damunt de França, Espanya, Itàlia i regions com Roine-Alps o Llombardia. Com lliga això amb la preocupació per la competitivitat?

—Estem bé però no ens podem adormir, perquè la conseqüència de l'am-

pliació, entre altres coses, són uns reptes i unes amenaces.

—En el tema de l'automoció sentíem fa poc que potser caldrà promoure fusions del sector auxiliar de l'automòbil.

—L'informe que feia el Col·legi d'Enginyers és més generalitzable. Entre els avantatges que té Catalunya hi ha un teixit de petita i mitjana empresa que és molt flexible. Però això, quan vols migrar cap a un procés amb molta més incorporació de valor afegit, recerca+desenvolupament+innovació, pot ser un inconvenient, perquè has de tenir un mínim de talent per poder accedir, generar i incorporar aquesta innovació tecnològica que de vegades costa diners i una capacitat de competir internacionalment. I la reflexió que fa el Col·legi d'Enginyers, que jo crec que és prou assenyada, és dir que això ho hem de promoure. Jo sóc conscient que a Catalunya hi ha poca tradició per les fusions, i possiblement el que haurem de buscar, més que les fusions per elles mateixes, és la capacitat de cooperar. Si això no es fa, les multinacionals del sector auxiliar seguiran el procés de concentració.

—Per combatre els efectes de les deslocalitzacions sempre es diu que cal conservar les activitats de valor afegit. Però hi ha un sector de població que mai arribarà a qualificar-se, pel que sigui. Què es fa amb aquesta gent?

—Hi ha sectors com l'agroalimentari amb un camp per córrer important perquè tenim una base forta i pot donar-nos un nivell d'ocupació que permeti albirar solucions per a aquests col·lectius. D'altra banda, volem seguir sent un país productor de béns. També hi ha un altre element amb ca-

pacitat d'ocupació, que és el sector de serveis. A més, hi ha tot un seguit de polítiques que tenen a veure amb la capacitat de desenvolupament endogen de Catalunya, d'aquelles activitats industrials, complementàries i de serveis, que hem de fer a partir de la iniciativa de les mateixes persones. Encara hi ha moltes activitats econòmiques que es poden desvelar.

—Quines?

—Serveis a les empreses com la logística o la distribució. També serveis a les persones. El nostre és un país que malgrat el grau de confort que tenim, el desenvolupament dels serveis a la persona ha estat molt reduït, perquè hem tingut una estructura familiar que cobria part d'aquests serveis. Això canvia bàsicament en la mesura que en els darrers vint-i-cinc anys s'ha produït una incorporació massiva de la dona al món del treball retribuït. El que no tenim, sobretot en els serveis a les persones, és el sistema organitzat per cobrir aquestes necessitats. Aquí hi ha molt treball a fer i en alguns casos és un treball no tan qualificat. Després també hi ha altres activitats que estan generant molta ocupació i que fins ara no eren activitats econòmiques, com les de l'oci. No sempre de la qualitat que jo voldria, però com a mínim generen ocupació.

—Tornant a les multinacionals. S'han seduït les multinacionals amb moltes facilitats i pocs condicionants?

—Sí, però perquè teníem poca capacitat de negociació. Als anys vuitanta, quan en van venir moltes, el teixit econòmic català i espanyol estava fet miques, per això teníem poca capacitat de condicionar-les. El problema és que després, quan hem millorat la nostra situació, hem mantingut la mateixa política, però el que era bo l'any 1980 no serveix l'any 2000. Ara volem posar en valor el que tenim, com una mà d'obra ben formada amb un nivell salarial competitiu; en alguns casos fins i tot és més barat i fàcil investigar a Catalunya que als EUA. També tenim una xarxa d'empreses petites i mitjanes amb capacitat de competir i transformar-se, i que a més les hem de forçar perquè es transformin. Tot això

"Haurem de ser conscients que si no volem línies d'alta tensió hem de tenir la central que faci arribar l'electricitat al costat de casa."

porta que els directius de les multinacionals ens diguin que no és difícil dur aquí els processos amb més valor afegit.

—Pot ser més fàcil investigar aquí que als EUA, però el cert és que ens calen investigadors. Per què no en tenim més?

—Aquí hem invertit poc en recerca. És molt difícil retenir un teixit fort d'investigadors si no tens una massa crítica, i per això cal acumulació de recursos privats i públics, que aquí no hem tingut.

—Quant s'invertirà?

—Europa ha plantejat d'aquí al 2010 invertir el 3% del PIB en R+D. En aquests moments la mitjana europea és del 2 i escaig. Espanya està una mica per sobre de Catalunya, poc més de l'1%, i el que haurem de fer és generar una dinàmica en què la R+D amb la combinació pública i privada arribi al 2% el 2010.

—Com ho faran?

—Generant, en col·laboració amb les empreses i universitats, centres on tinguem massa crítica perquè vinguin investigadors o gent que apliqui la investigació al món del treball. Tenim un

projecte, per exemple de biomedicina, relacionat, d'una banda, amb la indústria farmacèutica catalana, i si volen, les multinacionals, i alhora, amb tota la part de biomedicina vinculada amb els grans centres hospitalaris i les universitats que tenen especialitats de la salut. Un altre exemple: estem preparant un espai físic per poder fer un parc aeronàutic on es concentrin empreses auxiliars de l'aeronàutica en col·laboració amb les facultats aeroespacials que ha generat la Universitat Politècnica de Catalunya a Castelldefels, i al costat de l'aeroport.

—Però no hi ha ja un centre d'aeronàutica molt potent, ben a prop, a Tolosa?

—Sí, però també tenim capacitat per generar-ne un aquí. De moment no s'està plantejant una planta d'acoblament d'aeronaus, sinó la generació d'un sector potent d'indústries auxiliars que proveeixin i generin productes. A més, ens permet ser un complement a part de la indústria auxiliar de l'automòbil.

—En el pacte del Tinell es parla d'enfortir l'Euram. Què es farà en concret des del seu Departament?

—El més important de l'euroregió és aconseguir la massa crítica perquè aquests projectes tinguin cabuda, i l'Euram té la capacitat de generar la dimensió adequada per atreure les infraestructures que permetin desenvolupar-lo. Per exemple, la indústria agroalimentària l'hauréu d'ubicar a Lleida, pels recursos que té. Però, per potenciar-ho, necessites no col·lapsar més la costa i poder fer que l'entrada i sortida de mercaderies no produeixi una descompensació del país. Això vol dir l'eix transversal ferroviari amb connexió a Europa i la resta d'Espanya, per descongestionar la costa i potenciar l'interior.

—En la compareixença al Parlament del 15 d'abril va dir que un dels impulsos que vol fer el Departament és en les infraestructures de telecomunicacions. Com veuria la creació d'un grup català com Euskaltel?

—De moment no tenim cap col·lectiu privat que estigui tirant això amb força, però evidentment la possibilitat de tenir un operador que es preocupés per resoldre els problemes que tenim de comunicacions no seria dolent. Però hauríem de tenir algú amb capacitat tecnològica per poder oferir un bon servei, i no només que tingui arrel catalana. Perquè per al desenvolupament de Catalunya necessitem no tenir colls d'ampolla per manca d'infraestructures.

—En aquest sentit seria més fàcil fer un "Euskaltel català", o bé que per exemple Telefónica fes un projecte per a Catalunya?

—En aquest tema sí que és cert que si apareix algú amb una determinada capacitat que detecta que el mercat català té una unitat i una capacitat per generar-se, no aniria malament, sinó més aviat al contrari. I si a més a més, des de les entitats que tenen capacitat en aquests temes, com Acesa o La Caixa, i que han participat en grups d'aquests, ho veuen i hi volen participar... Ara, que per exemple, hem d'esperonar que les altres companyies que estan ubicades aquí atenguin millor el mercat català. Perquè estem en un moment en què tot i la potència econòmica de Catalunya, alguns dels

JORDI PUJOL

"En un any generarem la Comissió Catalana de Convenis Col·lectius. Això és desenvolupar l'autogovern."

grans serveis no els tenim bé. Per exemple una cosa bàsica com l'energia.

—Això se soluciona amb més línies d'alta tensió i/o parcs edílics?

—No. Això se soluciona primer amb que la quantitat d'energia que es generi sigui la que consumim, tot i que mai podríem ser una illa, perquè si falla alguna cosa has de tenir connexió; a més l'electricitat no es pot emmagatzemar. Per tant, el nostre sistema elèctric ha de ser un sistema connectat més enllà de Catalunya, però amb una capacitat de subministrament força adequada al que necessitem. El problema és que hem avançat molt poc en energies alternatives. Amb tot, d'aquí al 2010, aquestes energies, amb un bon disseny en el millor dels casos, ens donarien la capacitat perquè el 10% de les nostres necessitats es fes per aquestes energies, i la resta seria amb sistemes més tradicionals.

—Nuclears?

—Les nuclears són un element molt potent; si en prescindíssim hauríem de comprar electricitat a fora. Hauréu de ser conscients que si no volem línies d'alta tensió, hem de tenir la central que faci l'electricitat al costat de casa.

—Quina central?

—L'eòlica o la de cycle combinat... Però l'eòlica té un problema, i és que

no dona un subministrament continu, per la qual cosa l'has d'incorporar a una xarxa amb altres fonts de subministrament elèctric. El problema és que si et falla el vent aquell dia no tens llum. Ara bé, una cosa són les necessitats i una altra com ho fem. Fins ara s'ha fet com fos i al preu que fos perquè era necessari, i nosaltres diem que una cosa és que constatem la necessitat i l'altra que discutim com cobrim aquesta necessitat, que és el que no s'havia fet. Ara, si una cosa és necessària, no pot ser que la discussió del com ho fem porti que no es faci.

—Els dos grans sindicats són molt gelosos, amb raó o no, de la seva interlocució superior amb les administracions respecte altres sindicats. La Conselleria tindrà en compte els altres sindicats?

—L'organització de la representació sindical s'estableix en tres nivells: primer hi ha el dret de tothom de generar els sindicats que vulgui, i això no es frenarà; la segona és el grau de representativitat que obtenen els sindicats que es presenten a les eleccions a cada empresa; per tant també hi haurà reconeixement total i cap discriminació. I després hi ha un tercer nivell, que és la consideració de sindicat més representatiu per a aquells que superen uns estàndards i tenen la capacitat legal de representar més enllà dels seus afiliats els interessos del col·lectiu a què pertanyen. Entre altres coses perquè són els que poden donar validesa a determinats acords.

—Com el marc català de relacions laborals?

—L'avenç més important de marc català de relacions laborals s'ha de fer per la via de la negociació col·lectiva. En aquest tema en un any generarem una cosa que malgrat la podíem haver fet fa vint anys no s'ha fet, i és la Comissió Catalana de Convenis Col·lectius, que és un organisme que diu que si hi ha un sector de treballadors de Catalunya que no té conveni i en aquesta comissió decidim estendre un conveni amb aquests treballadors, automàticament ho podem fer. Això és desenvolupar l'autogovern.

Oriol Cortacans